Lausunto
10.2.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta

Oulun poliisilaitoksen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6/2025 vp

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Oulun poliisilaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6/2025.

2 Oulun poliisilaitoksen asiantuntijalausunto

Poliisi on keskeinen viranomaistoimija Suomen sisäisen turvallisuuden takaajana. Toimintaympäristö on jo pidempään ollut jatkuvassa muutoksessa. Alati nopeutuvat muutostrendit haastavat ja tulevat jatkossa entistäkin enemmän haastamaan poliisia ja sen suorituskykyä. Tästä näkökulmasta tarkastellen sisäisen turvallisuuden selonteossa todetut kuvaukset toimintaympäristöstä ja selonteon painotukset linjauksineen ja tavoitteineen ovat erittäin hyvin perusteltuja ja valinnat vastaavat toimintaympäristön haasteita.

Poliisin suorituskykyä tulee jatkuvasti kehittää vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia. Selonteossa todettu tavoite siitä, että poliisin operatiivisen henkilöstön määrää lisättäisiin kahden seuraavan hallituskauden aikana vähintään 8800 henkilötyövuoden tasolle, on keskeistä. Lisäksi täytyy tiedostaa, että lisähenkilöstö edellyttää lisää esimerkiksi ajoneuvokalustoa, voimankäyttövälineitä ja teknistä välineistöä, joka tulee mahdolliseksi ainoastaan rahoituskehyksen kasvattamisella siltäkin osin. Tämän lisäksi poliisilla tulee olla riittävät toimivaltuudet ja muu suorituskyky suoriutua päivittäisistä perustehtävistä. Poliisin tulee kyetä myös antamaan nopea ja riittävä vaste vakavimpiin rikos- ja häiriötilanteisiin.

Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteossa Oulun poliisilaitoksen toiminnan ja toimintaympäristön kannalta keskeisiä teemoja ovat seuraavat:

”Alle 21-vuotiaiden ilmi tulleiden väkivaltarikosten määrä on viime vuosina kasvanut. Kasvu on ollut merkittävintä alle 15-vuotiailla. Vaikka valtaosa rikoksista tapahtuukin kaupungeissa, on nuorten tilastoidun väkivaltarikollisuuden kasvu valtakunnallinen ilmiö, joka ei paikannu jollekin tietylle alueelle. Nuoret tekevät väkivaltarikoksia yhä useammin ryhmissä, etukäteen järjestettyinä ja tekoihin liittyy uhrin nöyryyttämistä. Väkivaltarikoksia, kuten esimerkiksi ryöstöjä, tehdään ilman päihtymystä, mikä poikkeaa tyypillisestä aikuisten väkivallasta, johon päihtymystila liittyy usein. Rikoksia tekevät nuoret voivat ryhmäytyä tehdäkseen yhä enemmän ja vakavampia rikoksia tai jo olemassa olevat ryhmät voivat rekrytoida nuoria ja alle rikosvastuuiän olevia lapsia rikoksentekijöiksi.”

Nuoriso- ja jengirikollisuuden osalta poliisin tulisi kyetä toteuttamaan selvästi nykyistä enemmän ankkuripoliisitoimintaa yhteistyössä Ankkuri -sidosryhmien kanssa. Toimintamalli on todettu vaikuttavaksi, mutta nykyisin resurssikohdennuksin sekä poliisissa että hyvinvointialueilla ja kunnissa, Ankkurityön määrä on riittämätön. Tehokas varhainen puuttuminen sekä muut ennalta estävän työn muodot ovat paljon kustannustehokkaampaa ja tuottavampaa kuin korjaava työ.

"*Järjestäytyneet rikollisryhmät vastaavat Suomessa suurelta osin huumausaineiden kaupasta, johon kytkeytyy myös ampuma-aserikollisuutta ja väkivaltaa. Järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyvän väkivallan ennakoidaan yleistyvän ja käyvän aggressiivisemmaksi aseellisen varustautumisen, kiristyvän kilpailun sekä väkivallan käyttöön erityisen alttiiden toimijoiden määrän kasvun myötä*".

Vaikka Suomen ja Ruotsin välinen maaraja sijoittuu kokonaisuudessaan Lapin poliisilaitoksen alueelle, on sen kautta tulevalla rikollisella liikenteellä merkittävä vaikutus Oulun poliisilaitoksen alueelle mutta myös koko Suomeen. Kauttakulku muualle maahan tapahtuu pääsääntöisesti Oulun kautta. Tämän reitin on todettu olevan keskeinen väylä Suomeen salakuljettavan huumausaineen osalta. Toiminta on merkittävästi järjestäytyneiden ulkomaisten ja suomalaisten rikollisryhmien hallussa. Länsirajan ylittävän vakavan rikollisuuden torjunta on pohjoisen Suomen poliisiyksiköiden ja PTR -toimijoiden tulevien vuosien yksi keskeisistä painopisteistä ja edellyttää suunnitelmallisten torjuntatoimenpiteiden ja resurssien kohdistamista kyseisen rikosilmiön torjuntaan.

”Sisäisen turvallisuuden kannalta maahanmuuttoon liittyviä riskitekijöitä ovat etenkin vaarallisten henkilöiden maahanpääsy oleskeluluvan hakemusvaiheessa, esteet tällaisten henkilöiden maasta poistamiselle sekä laajamittainen maahantulo. Myös ihmiskauppa ja sen lähirikokset ovat osaltaan maahanmuuttoon kytkeytyviä ilmiöitä, joiden torjuntaan tulee kiinnittää huomiota. Lisäksi on varauduttava rajoilla tapahtuvaan hybridivaikuttamiseen eli välineellistetyn maahantulon uhkaan ja siihen liittyviin lieveilmiöihin.”

Riskialueita laajamittaiselle maahantulolle ja riskihenkilöiden maahanpääsylle ovat pitkät maarajat lännessä Ruotsin ja Norjan kanssa sekä idässä Venäjän kanssa. Oulun poliisilaitoksen toimialueella on Venäjän vastaista rajaa yli 400 kilometriä. Riskit sieltä toteutettavalle välineellistetylle maahantulolle ovat merkittäviä, etenkin rajan joskus tulevaisuudessa avautuessa. Lähihistoriassa on voitu todeta tätä tapahtuneen kummallakin maarajalla. Tulevaisuuden tapahtumiin tulee kyetä varautumaan viranomaisten, erityisesti poliisin ja rajaviranomaisen suorituskyvyn kehittämisellä ja osaamisen jatkuvalla ylläpitämisellä.

Oulun poliisilaitoksen toimialue on altis hybridi- ja vihamieliselle toiminnalle sekä strategisesti tärkeän sijaintinsa (Suomen vyötärön alue ja pitkä itäraja) että alueella tapahtuvan Suomen puolustusvoimien (Kainuun Prikaati) ja Suomen liittolaismaiden aktiivisen harjoitustoiminnan ja muun jatkuvasti lisääntyvän sotilaallisen läsnäolon vuoksi. Myös kriittisen infrastruktuurin tahallinen vahingoittaminen on hybridivaikuttamista, mihin pohjoisessa Suomessa on aina varauduttava yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Poliisin rooli on keskeinen siinä vaiheessa, kun infrastruktuuriin kohdistuu rikos tai sen uhkaa taikka muuta vihamielistä toimintaa. Tällaista infraa alueellamme on esimerkiksi satamat, tie- ja raideliikenne, energialaitokset ja sähkönjakelu sekä vesilaitokset.

Mika Heinilä, poliisipäällikkö

Arto Karnaranta, apulaispoliisipäällikkö

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Liitteet

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallituksen esikunta